

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 147/19

Luxemburg, 26 november 2019

Conclusie van de advocaat-generaal in zaak C-717/18
Procureur-generaal

Advocaat-generaal Bobek: bij de beoordeling van de minimumdrempel van de maximale vrijheidsstraf die in het kaderbesluit betreffende het Europees aanhoudingsbevel wordt opgelegd voor de overlevering van een gezochte persoon zonder toetsing van het criterium van dubbele strafbaarheid, is de toepasselijke wet van de uitvaardigende lidstaat de wet die daadwerkelijk van toepassing is op de zaak

In 2012 en 2013 heeft een rapper verschillende rapnummers gecomponeerd, op het podium ten gehore gebracht en op het internet gepubliceerd. Bij beslissing van 21 februari 2017 heeft de Audiencia Nacional (nationaal hof, Spanje) de rapper in dat verband veroordeeld tot onder meer een gevangenisstraf van twee jaar voor het strafbare feit van verheerlijking van terrorisme en vernedering van de slachtoffers van terrorisme. Het betrof de maximale vrijheidsstraf waarin de Código Penal (Spaanse strafwetboek) voor dat strafbare feit voorzag op het moment waarop het werd gepleegd, vóór de wijziging van de strafwet in 2015 waarmee een maximum van drie jaar werd vastgesteld. De voorziening in cassatie tegen die beslissing werd door de Tribunal Supremo (hoogste rechterlijke instantie van Spanje) in februari 2018 verworpen. De rapper heeft Spanje verlaten en is naar België gegaan. In juni 2018 heeft de Audiencia Nacional een Europees aanhoudingsbevel (EAB) tegen hem uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf voor de feiten waarvoor hij was veroordeeld. In het EAB werd vermeld dat het strafbare feit van verheerlijking van terrorisme en vernedering van de slachtoffers van terrorisme onder de categorie „terrorisme” viel. Het kaderbesluit betreffende het EAB¹ bevat inderdaad een lijst van 32 strafbare feiten, waaronder het strafbare feit „terrorisme”, die geen aanleiding geven tot een toetsing van de dubbele strafbaarheid, indien daarop in de uitvaardigende lidstaat een vrijheidsstraf met een maximum van ten minste drie jaar staat.

Bij beschikking van 17 september 2018 heeft de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, geweigerd het EAB ten uitvoer te leggen. Het openbaar ministerie heeft diezelfde dag hoger beroep ingesteld tegen deze beschikking.

Het Hof van Beroep te Gent, kamer van inbeschuldigingstelling, heeft een aantal vragen voorgelegd aan het Hof van Justitie, aangezien het zich afvraagt op basis van welke versie van de wet van de uitvaardigende lidstaat (Spanje) moet worden beoordeeld of is voldaan aan de eis van het kaderbesluit dat de straf een maximumduur van ten minste drie jaar moet hebben. Wat is namelijk het passende referentiepunt om te beoordelen of aan die eis is voldaan? Is dat de maximale vrijheidsstraf die van toepassing is op de zaak waarover het gaat, welke straf normaal wordt beheerst door de wet die van toepassing was op het moment waarop het strafbare feit werd gepleegd (in dat geval twee jaar, aangezien de strafbare feiten werden gepleegd in 2012 en 2013)? Of is het de maximumstraf die wordt bepaald in de nationale wet die geldt op het moment waarop het EAB wordt uitgevaardigd (in dat geval drie jaar, het maximum dat geldt nadat de Spaanse strafwet in 2015 is gewijzigd)?

¹ Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten (PB 2002, L 190, blz. 1), zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009 (PB 2009, L 81, blz. 24).

In zijn conclusie van vandaag **stelt advocaat-generaal Michal Bobek voor dat het Hof van Justitie voor recht verklaart dat het kaderbesluit betreffende het EAB voor de beoordeling van de drempel van een maximale straf van ten minste drie jaar die daarin is opgelegd om dubbele strafbaarheid niet te hoeven toetsen, verwijst naar de strafwetgeving die in de uitvaardigende lidstaat van toepassing is op het (de) specifieke strafbare feit(en) waarop het EAB betrekking heeft.** Met andere woorden, het gaat om de wet van de uitvaardigende lidstaat die daadwerkelijk van toepassing is op de zaak van de gezochte persoon.

De advocaat-generaal onderzoekt allereerst de bewoordingen van het kaderbesluit en stelt vast dat die geen sluitende oplossing opleveren, aangezien niet uitdrukkelijk is bepaald op welk precies tijdstip in de uitvaardigende lidstaat een vrijheidsstraf of een tot vrijheidsbeneming strekkende maatregel met een maximum van ten minste drie jaar op de in de lijst opgenomen 32 strafbare feiten moet staan.

Wat de context van het kaderbesluit betreft, merkt de advocaat-generaal op dat er zowel logische als structurele dwingende redenen zijn om een uitlegging af te wijzen waarbij wordt gesteld dat de wet die daadwerkelijk van toepassing is op de strafzaak in het kader waarvan om overlevering wordt verzocht, niet noodzakelijkerwijs dezelfde wet is als de referentiewet op basis waarvan moet blijken dat geen toetsing van de dubbele strafbaarheid hoeft te worden verricht. Bovendien is het onmiskenbare nut van de uitlegging van het kaderbesluit volgens welke het verwijst naar de wet die daadwerkelijk op de zaak van toepassing is, dat zij een eenvoudig, duidelijk en voorzienbaar rechtskader biedt. Met de mogelijke – enige – uitzondering van latere wijzigingen die gunstiger voor de verdachte zijn, blijft dat referentiekader onveranderlijk en stabiel.

Met betrekking tot het doel van het kaderbesluit herinnert de advocaat-generaal eraan dat het kaderbesluit als duidelijke doelstelling heeft de justitiële samenwerking te vergemakkelijken en te bespoedigen. Aangezien het beginsel van wederzijdse erkenning de hoeksteen van dit instrument is, moeten uitvoerende rechterlijke autoriteiten EAB's in de regel ten uitvoer leggen en alleen weigeren dit te doen op de exhaustief in het kaderbesluit opgesomde gronden tot weigering van tenuitvoerlegging, die strikt moeten worden uitgelegd. Niettemin benadrukt advocaat-generaal Bobek dat doeltreffendheid niet de enige waarde is waaraan belang wordt gehecht in het kaderbesluit, aangezien bijvoorbeeld de grondrechten moeten worden geëerbiedigd op het gebied van het EAB. Hij maakt tevens een onderscheid tussen de doeltreffendheid van het kaderbesluit zelf (structurele doeltreffendheid) en de doeltreffendheid van een specifiek EAB in een individueel geval (individuele doeltreffendheid). Volgens hem is laatstgenoemde doeltreffendheid moeilijk te vertalen in algemeen efficiënte en operationele regels en levert het argument van de doeltreffendheid in een individueel geval geen voorzienbaar referentiekader op, aangezien in een bepaald geval vele verschillende rechtskaders als het meest doeltreffende kunnen worden beschouwd om de overlevering van een gezochte persoon met succes te verzekeren.

Ten slotte wijst de advocaat-generaal erop dat **de bij het Hof van Justitie aanhangige zaak geen betrekking heeft op de gegrondheid van de veroordeling waarvan de tenuitvoerlegging wordt beoogd via het aan de orde zijnde EAB, noch op de vraag of het strafbare feit van „verheerlijking van terrorisme en vernedering van de slachtoffers van terrorisme” automatisch onder het begrip „terrorisme” kan vallen zoals bedoeld in de in het kaderbesluit opgenomen lijst van strafbare feiten. Hij onderstreept dat het door hem voorgestelde antwoord geen gevolgen heeft voor andere aspecten die van invloed zijn op het mogelijke welslagen van het betrokken EAB,** zoals het onderzoek van de overlevering voor de andere strafbare feiten waarvoor om overlevering is verzocht, of de beoordeling door de uitvoerende rechterlijke autoriteit van het in het kaderbesluit vastgestelde criterium van dubbele strafbaarheid met betrekking tot het geheel van de betrokken strafbare feiten, aangezien volgens het kaderbesluit voor andere strafbare feiten dan die welke in de voormelde lijst met 32 strafbare feiten zijn opgenomen, toetsing van dubbele strafbaarheid kan worden verlangd. Advocaat-generaal Bobek herinnert eraan aangaande de discussie over de vraag welke de met betrekking tot de uitvaardigende lidstaat toe te passen relevante wet is op basis waarvan volgens de betrokken regeling de toetsing van de dubbele strafbaarheid kan worden vermeden, niet automatisch geldt voor de uitlegging van het rechtstelsel waarin die toetsing wordt verricht.

NOTA BENE: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof van Justitie niet. De advocaten-generaal hebben tot taak, in volledige onafhankelijkheid het Hof een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen vandaag met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) wordt gepubliceerd op de website CURIA op de dag waarop de conclusie wordt genomen.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106